

Skötselplan för Naturreservatet Stora Rimmö

SKÖTSELPLAN FÖR STORA RIMMÖ NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 20 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2006. Planförfattare har varit Mikael Hagström.. Foton på framsidan: Mikael Hagström (torrtall och guldbagge) och Olle Jonsson (solvända).

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
1. Administrativa data om reservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	4
3.3 Områdets bevarandevärden	4
3.4 Källuppgifter.....	5
B. PLANDEL	6
1 Syfte med naturreservatet.....	6
2 Disposition och skötsel av mark	6
2.1 Skötselområden	6
2.2 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	16
2.2 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	17
2.3 Jakt	17
2.4 Utmärkning av reservatets gräns	17
3. Tillsyn.....	17
4. Dokumentation och uppföljning.....	17
4.1. Dokumentation och inventeringar.....	17
4.2. Uppföljning	17
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	18
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	18
6. Kartor	19

Kungsmytan gynnas i områden med urkalksten. Foto: Thomas Johansson

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om reservatet

Reservatets benämning:	Stora Rimmö naturreservat	
Reg-dos nr	2001735	
Beslutsdatum:	2006-12-19	
Län:	Östergötland	
Kommun:	Söderköping	
Areal:	402 ha	
	Land:	23,8 ha
Naturtyper: (Natura 2000 habitat)	Tallskog (9010)	3,2 ha
	Ädellövskog (9020)	1,6 ha
	Öppna betesmarker (6270)	2,4 ha
	Betad skog och trädklädd betesmark (9070)	13,5 ha
	Små skär (1620)	0,6 ha
	Löväng (6530)	0,6 ha
Prioriterade bevarandevärden		
Naturtyper	Barrskog med intern dynamik, äldre odlingslandskap, fågelskär, skärgård	
Arter/grupper	Kärlväxtflora, lavar och vedinsekter	
Övrigt:	Området är Natura 2000-område; kod SE320370. Fågelskydd (1/4-10/7) gäller på Skönningsskären m.fl; Djurskyddsområde nr 0509152.	
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen Östergötland	
Lägesbeskrivning:	Stora Rimmö naturreservat är beläget ca 3 mil öster om Söderköping vid Slätbakens mynning.	
Vägbeskrivning:	Reservatet kan endast nås med båt.	

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

(se reservatsbeslut; syftet beskrivs även i denna skötselplans plandel under B1)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Reservatet berör ett 20-tal små öar och skär i Östergötlands innerskärgård. Tallskog dominerar flera av de lite större holmarna och här finns även rester av ett äldre odlingslandskap med hamlade lövträd och en bitvis rik kärlväxtflora. På Lilla Olsholmen finns en skarvkoloni som helt präglar naturen på denna ö. Berggrunden i Reservatet består av gnejs med undantag från ön Aderton kobeter vars norra del innehåller flera sliror med marmor (urkalksten).

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

De tallskogsdominerade delarna av reservatet ligger på gammal utmark som under lång tid utnyttjats för skogsbete. Vissa öar har betats mer extensivt under de senare decennierna och här har skogen tätat. Några områden har en historia som ängsmark. Efter att slåttern upphörde på dessa marker nyttjades de sedan för bete. På flera av de gamla ängarna har nu även beteshävderna upphört. I anslutning till ängsmarkerna på Korsholmen och Stora Norrholmen finns även några små ytor som plöjts och brukats som åkermark långt tillbaka. Det är även på dessa öar som man bäst kan se resterna av det gamla odlingslandskapet.

Fiske och jakt på sjöfågel har historiskt varit viktiga inkomstkällor inom området och även idag bedrivs fiske och fågeljakt här. På Snöpö finns rester av ett traditionellt jaktgömsle, eller en skäre som de kallas.

3.3 Områdets bevarandevärden

3.3.1 Biologiska bevarandevärden

Området hyser höga biologiska värden knutna såväl till ett extensivt brukat odlingslandskap som till länge orörd gammelskog. Här finns en rik kärlväxtflora, rara lavar på ved och lövträd och en ganska rik fågelfauna. I området finns även flera sällsynta skalbaggar knutna till döda och ihåliga träd.

Lägre flora och svampar:

I reservatet finns flera sällsynta lavar (Tabell 1). De flesta lever på gamla ädellövträd, främst på hamlade lindar och någon ek. Ett undantag är dock strutsinnlaven (NT) som växer på några berghällar på Korsholmen, ladlav (NT) och dvärgbägarlav (NT) som växer på tallved.

Tabell 1. Ovanliga lavar påträffade i reservatet

Art	Substrat
Dvärgbägarlav <i>Cladonia parasitica</i>	Tallåga
Ladlav <i>Cyphelium tigillare</i>	Torrträd av tall
Strutsinnlav <i>Leptogium palmata</i>	hällar
Kortskaftad parasitspik <i>Sphinctrina turbinata</i>	Hamlad lind
Rosa skärelov <i>Schismatomma pericleum</i>	Ek, lind
Skuggorangelav <i>Caloplaca lucifuga</i>	Hamlad lind, ek
Gulpudrad spiklav <i>Calicium adspersum</i>	Hamlad lind, ek
Gul dropplav <i>Clostomum corrugatum</i>	Hamlad lind, ek
Gammelekslav <i>Lecanographa amylacea</i>	Hamlad lind
Skuggkranslav <i>Phaeophyscia endophoenicea</i>	Hamlad lind

Hjämbrosklav <i>Ramalina baltica</i>	Ek
Glansfläck <i>Arthonia spadicea</i>	Lind
Kötticka <i>Leptoporis mollis</i>	granlåga

Däggdjur

Ingen däggdjursinventering är gjord.

Fåglar och övriga ryggradsdjur

Området inventerades på kustfågel 1997. Då häckade storskarv, knölsvan, vigg, småskrake, storskrake, strandskata, rödbena, havstrut, gråtrut, fiskmås, skrattmås, fisktärna och slivertärna. De flesta häckade på Själsgrunden och Skönningsskären.

Ryggradslösa djur

Mångfalden bland vedlevande insekter i området bör vara tämligen stor, med tanke på den rika tillgången på död ved. Dock är ingen sådan undersökning gjord. Enstaka fynd och kläckhål visar att ovanliga arter knutna till barrträd finns i området, t.ex. reliktböck *Nothorbina punctata* (NT), bronsbjon *Callidium coreaceum*, granbarkgnagare *Microbregma emarginata* och svart praktbagge *Anthaxia similis*. Av lövträdslevande ovanligare skalbaggar har här svart kamklobagge *Prionychus ater*, brun guldbagge *Leiocola marmorata* och ädelguldbagge *Gnorimus nobilis* (VU) påträffats. Bland dagfjärilarna är bara vanligare arter kända från reservatet. Av dessa är sandgräsfjäril lite av en skärgårdsspecialitet och silverblävinge och vitfläckig guldvinge karaktärsarter för riktigt blomsterrika marker.

3.3.2 Geologiska bevarandevärden

Berggrunden i området består till största delen av gråröd gnejsgranit med amfibolitsliror. Amfibolitslirorna ger berget en mörkare färgtoning och medger en lite rikare flora. På den norra halvan av Aderton kobeter finns flera gångar med marmor. Marmorn är ljus och här är floran i anslutning till kalken mycket rik. Jordarten är morän som i huvudsak är svallad. På Korsholmen finns även sand i den sydvända betesmarken.

3.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

På Korsholmen finns rester av byggnadsgrunder och stenhägnader efter ett boställe. På Snöpö finns ett gammalt skåre, ett traditionellt gömsle för sjöfågeljakt. På Lilla Norrholmen finns spår efter åkerbruk och på ett litet område pågår här fortfarande bete. Strax intill den gamla åkern finns flera hamlade lindar.

3.3.4 Intressen för friluftslivet

Området ger möjlighet till en rik upplevelse av äldre odlingslandskap i skärgårdsmiljö. Framförallt Korsholmen och Lilla Norrholmen är populära öar där båtfolk ofta njuter av skärgårdsmiljön.

3.4 Källuppgifter

Tryckta

SGU 1927. Geologisk karta.
Länsstyrelsen 1999. Kustfågelinventering sommaren 1997.

Ej tryckta

Länsstyrelsen Östergötland. Skärgårdsinventering 2002.

Storlom. Skärgårdsgäst i flyttider. Foto: Peter Olofsson

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Syftet med Stora Rimmö naturreservat är att bevara oexploaterade skärgårdsområden med såväl barrnaturskog som äldre kulturlandskap med därtill knuten rik flora och fauna. I området har påträffats flera rödlistade lavar och insekter. Här finns även en ganska rik fågelfauna med bland annat häckande vadarfåglar. Områdets olika naturmiljöer och sällsynta arter skall bevaras och utvecklas och samtidigt i stora delar vara tillgängligt för friluftsliv.

2 Disposition och skötsel av mark

Se under respektive skötselområde.

2.1 Skötselområden

Reservatet är indelat i arton skötselområden, främst med följande skötselriktningar/habitat: barrskog som lämnas för fri utveckling, skogsbete, fågelskär, ädellövskog, lövhage och öppna betesmarker.

Skötselområde 1 – Tallskog på Korsholmen

Areal: 1,8 ha

Beskrivning

Naturskogsartad tallskog, rik på död ved i form av silvriga torrträd och lågor. Längst i norr finns ett litet inslag av gran och några ganska grova granlågor. På en av dessa växer den i länet sällsynta köttickan. På en torraka växer den rödlistade sydliga ladlaven och på minst en tallåga växer dvärgbägarlav. Skogen hyser även de krävande skalbagarna granbarkgnagare och svart praktbagge. Skogen betas idag av nötkreatur men detta har ingen synlig inverkan i detta skötselområde.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla träden och den döda veden.
- Alla arter som är knutna till gamla träd och död ved ska få möjlighet fortleva på lång sikt. Bland arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus är sydlig ladlav och tallticka lämpliga att följa upp.
- Mängden gamla träd och grov död ved i olika nedbrytningsstadier ska öka så mycket som möjligt utan att aktiva åtgärder sätts in.
- Området ska utveckla sina naturskogsqualitéer genom att hävdas som skogsbete utan ingrepp i trädsiktet.

Åtgärder

Restaureringar

- Inga engångsåtgärder bedöms nödvändiga.

Löpande skötsel:

- Extensivt bete

Skötselområde 2 – Skogsbete på Korsholmen

Areal: 1,3 ha

Beskrivning

Skogsbete med gott om gamla tallar. Här finns inslag av någon gammal ek, asp och björk, samt en lind som tidigare varit hamlad. Död ved av framförallt tall förekommer ganska rikligt men här finns en och annan högstubbe och låga av asp och björk. På en gammal ek i söder växer den rödlistade skärelaven. Floran i gräspartierna är rik på hävdgynnade örter. Här finns t.ex. Adam och Eva, gullviva, jungfrulin, brudbröd, bockrot, blåsuga och darrgräs. I öster växer dessutom mycket rikligt med tandrot.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla träden, den döda veden och beteshävd.
- Alla arter som är knutna till gamla träd och död ved ska fortleva på lång sikt. Här ska även en hävdgynnad flora leva kvar. Bland arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus är talticka *Phellinus pini* och Adam och Eva *Dactylorhiza maculata* lämpliga att följa upp.
- Mängden gamla träd och grov död ved i olika nedbrytningsstadier ska finnas kvar ungefär på dagens nivå.
- Den gamla spärrkroniga eken och den hamlade lindens ska ha en gynnsam livsmiljö.

Åtgärder

Restaureringar

- Den spärrkroniga eken och den hamlade lindens ska huggas fram.

Löpande skötsel:

- Beteshävd
- Återkommande frihuggningar vid behov.

Skötselområde 3 – Betesmarken på Korsholmen

Areal: 2,0 ha

Beskrivning

Glest trädbärande hagmark med fem gamla imponerande grova lindar, några gamla björkar och ett par ekar. Lindarna hamlades längre tillbaka i tiden. I öster och väster finns tätare träd och buskskikt med gott om hagstorn, klibbal, rosbuskar och slån av värde för insekter och fåglar. Floran är mycket rik med bland annat tandrot, Adam och Eva, nattviol, jungfrulin, luddhavre, darrgräs, kattfot, solvända, brudbröd, vit fetknopp, sparvvicker, duvvicker, pillerstarr och backglim. På en håll växer rikligt med strutskinlav. På de gamla lindarna växer en rik lavflora med bland annat gul dropplav och kortskaftad parasitpik som båda är rödlistade. I betesmarken finns även en lämning efter ett boställe med fyra byggnader, vara en ladugård/stall.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Bibehållen öppen betesmark med inslag av buskage och i storleksordningen 10 grova gamla lövträd.

Åtgärder

Restaureringar

- Området är relativt nyrestaurerat men eventuellt behöver nytt busk uppslag röjas igen.

Löpande skötsel:

- Beteshävd

Skötselområde 4 – Blandskog på Älskär

Areal: 0,6 ha

Beskrivning

Liten holme med tallskog, buskar och några små gläntor. I nordosthörnet ligger ett lundartat parti med blandlövskog. I denna del ligger en grov låga från en ask som tidigare varit hamlad. Längs kanterna står gamla ofta döende klibbalar. Tallskogen är gles och har tidigare varit betad. Här finns inslag av en lite rikare flora med arter som brudbröd, knägräs, blåsuga, gullviva och getrams.

Åtgärder

Restaureringar

- Naturvärdet skulle gynnas av återupptagen beteshävd men ytan är så liten att det i praktiken blir svårt. Därför bör området endast röjas på de yngsta tallplantorna och busk uppslaget.

Löpande skötsel:

- Återkommande röjningar var 10:e år.

Skötselområde 5 – Björkskär

Areal: 0,4 ha

Beskrivning

Liten ganska hög ö längs farleden med en liten fyr på den bergiga västra spetsen. Naturen har fått sin karaktär av gångna tiders hävd. På den östra delen står en grupp gamla spärrgreniga tallar. Öns mittparti domineras av gamla stora rönnbuskar samt ett bestånd ca 30-40 årig tall som uppkommit då betet upphörde. Här är floran ganska rik med gott om liljekonvalj, getrams, gulmåra, gullris och i väster Adam och Eva, tjärblomster, brudbröd och gul fetknopp. Här finns även inslag av svinrot, revfibbla, gråfibbla och ärenpris. Längs stranden står en bård av äldre klibbal.

Åtgärder

Restaureringar

- Naturvärdet skulle gynnas av återupptagen beteshävd men ytan är så liten att det i praktiken blir osvårt. Därför bör området röjas på huvuddelen av de unga tallarna och en del av busk uppslaget.

Löpande skötsel:

- Återkommande röjningar var 10:e år.

Klibballhängen. Foto: Maria Taberman

Skötselområde 6 - Korsholmsskären

Areal: 1,2 ha

Beskrivning

Liten tallskogsklädd holme som präglats av tidigare bete. Här finns gott om gamla spärrgreniga tallar blandat med yngre rakstammiga träd. Hävden ligger emellertid så långt tillbaka i tiden att mycket lite naturvärden finns kvar knutna till betet. Floran är i stort sett trivial och domineras av kruståtel och fårsvingel. Av hävdgynnade arter kan man bara hitta någon enstaka brudbröd, gulmåra, bockrot och knägräs. Vid den östra stranden finns en liten gåsbetad strandäng med gåsört, kustarun, gulkämpar och strandrödtoppa.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet bör bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla träden och på sikt få höga värden knutna till död ved.
- Alla arter som är knutna till gamla träd och död ved bör få möjlighet fortleva på lång sikt. Bland arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus är talticka lämplig att följa upp.
- Mängden gamla träd och grov död ved i olika nedbrytningsstadier bör öka så mycket som möjligt utan att aktiva åtgärder sätts in.
- Naturskogsqualitéer ska utvecklas genom att äldre träd och död ved sparas.

Åtgärder

- Inga åtgärder bedöms nödvändiga.

Skötselområde 7 – Mårholmen

Areal: 2,6 ha

Beskrivning

Mycket svagt, om alls, skogsbetat område. Här finns gott om gamla spärrgreniga tallar, omgivna av yngre rakstammig tall som vuxit upp efter det att hävden minskat. Här finns även ett tiotal gamla, tidigare hamlade, lindar med en artrik lavflora på och med krävande vedskalbaggar i. Här finns t.ex. gammelekslav, skuggorangelav och svart kamklobagge. Floran på ön är fattig och domineras av fårsvingel och kruståtel. Ett litet inslag av hävdgynnade örter som ärenpris, liten blåkllocka, bockrot, gulmåra och brudbröd finns trots allt fortfarande kvar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla träden och på sikt få höga värden knutna till död ved.
- Alla arter som är knutna till gamla träd och död ved ska få möjlighet fortleva på lång sikt. Bland arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus är gammelekslav och talticka lämplig att följa upp.
- Mängden hamlade lindar ska på sikt inte understiga 10.
- Tallskogen i övrigt ska utveckla sina naturskogsqualitéer genom lämnas utan ingrepp i trädskiktet.
- Ön ska även fortsättningsvis ha en viss betesbrägel.

Åtgärder

Restaureringar

- Yngre tall som skuggar lindar avverkas, gärna som högstubbar.
- Yngre lindar nyhamlas tillsammans med några av de äldre.

Löpande skötsel:

- Återkommande hamling var 10:e år.
- Löpande beteshävd eller beteshärmande röjningar i anslutning till de hamlade lindarna.

Skötselområde 8 – Stora Olsholmen

Areal: 5,2 ha

Beskrivning

Liten holme med varierande natur, till största delen klädd i tallskog. Här finns även en liten blomsteräng, ett parti med gamla tidigare hamlade lindar, en grupp med yngre lindar och en liten strandäng. Floran, särskilt på den lilla torrängen, är artrik med örter som brudbröd, backnejlika, backlök, vit fetknopp, duvnäva, smultron, duvvicker, nattviol, stenbräken, gullklöver och bockrot. På strandängen växer kustarun, gulkämpar och gåsört. I andra små gläntor växer hirsstarr, gråfibbla och spritt i skogen gullviva, gråfibbla och ärenpris.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till gamla lindar.
- Mängden hamlade lindar ska på sikt inte understiga 10.
- Ön ska även fortsättningsvis ha en viss betesprägel och den hävdgynnade floran ska leva kvar.
- Skötselområdet bör bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till äldre tall och på sikt få höga värden knutna till död ved.
- Tallskogen i övrigt bör utveckla sina naturskogsqualitéer genom att äldre träd och död ved sparas.
- Alla arter som är knutna till gamla träd och död ved bör få möjlighet fortleva på lång sikt. Bland arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus är porlav *Pertusaria pertusa* och tallticka *Phellinus pini* lämpliga att följa upp.

Åtgärder

Restaureringar

- Lindar som skuggas/trängs av yngre tall eller andra träd frihuggs; spara gärna tallhögstubbar.
- Yngre lindar nyhamlas och frihuggs tillsammans med några av de äldre.
- Gläntor bör huggas upp i anslutning till lindarna och den befintliga blomsterängen

Löpande skötsel:

- Återkommande hamling var 10:e år.
- Löpande beteshävd eller beteshärmande röjningar i anslutning till de hamlade lindarna.

Skötselområde 9 – Lilla Olsholmen

Areal: 1,3 ha

Beskrivning

Lilla Olsholmen har tidigare varit utnyttjad som betesmark där ett antal lindar hamlats. Sedan hävden upphört har skogen slutit sig. Idag har en koloni skarvar slagit sig ner på ön och omformat naturen där dramatiskt. Silvervita torrträd och lågor ger nu sin prägel åt ön. Floran

domineras nu helt av extremt gödselgynnade högrörter som hampdån, åkervinda, rödplister, korsört, svinmålla, baldersbrå, stinknäva och brännässla.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska fortsätta vara ”fågelö” eller en naturlig successionsmiljö efter den kraftiga störning som skarvkolonin inneburit.

Åtgärder

- Området lämnas utan ingrepp.

Skötselområde 10 – Skälgrunden och Skönningsskären

Areal: 0,4 ha

Beskrivning

En grupp av små fågelskår med en flora tydligt påverkad av fågelgödsling och vatten. Här finns gott om strandarter som vänderot, styvmorsviol, strätta, kärleksört, baldersbrå, videört och en del strandveronika och kustarun. Här och var finns också någon, ros, rönn och albuske samt några små hallonbuskage.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla den artrika häckfågelfaunan samt den av fåglar och öppna kustförhållanden präglade floran.
- Skären ska vara öppna och utan eller med endast obetydlig busk- eller trädvegetation.

Strandveronika. Foto: Mikael Hagström

Åtgärder

Restaureringar

- Uppväxande buskage röjs bort.

Löpande skötsel:

- Återkommande röjning vid behov (kanske var 15:e år).

Skötselområde 11 – Snöpö

Areal: 0,6 ha

Beskrivning

Denna mycket lilla ö är en blommande pärla. Från sjön syns inte mycket mer än en fågelgödsblad håll, några tallar och ett buskage av slån, rosor och en. Men den som går iland upptäcker att buskagen ligger som en ridå runt en liten öppen blomsteräng. Här finns gott om brudbröd, bergmynta och kungsmynta tillsammans med backlök, gullris, smultron, kärleksört, teveronika och ärenpris. Nere vid vattnet finns även strandväxter som gulsporre, videört, strandveronika, renfana, vänderot, gåsört, strätta samt lite ut av de något ovanligare arterna toppfrossört och kustarun. Nere vid den södra stranden står en gammal tidigare hamlad ask.

Naturvärdet skulle gynnas av en röjning av buskar kring träden och på och runt ängen. Återupptagen hävd skulle också vara bra för att hindra sly och busk uppslag.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till blomsterrika ängen och något hävdpräglad ädellövträd.
- Ön ska i huvudsak vara öppen med bara något litet buskage och ett par lövträd. Den gamla tallen får åldras på öns topp.

Åtgärder

Restaureringar

- 2/3-delar av buskagen, samt en del unga lövträd, röjs bort.
- Ett par unga lövträd hamlas.

Löpande skötsel:

- Återkommande hamling var 10:e år.
- Beteshävd eller beteshärmande röjningar (eller slätter) vid behov.

Skötselområde 12 – Lilla Norrholmen

Areal: 0,8 ha

Beskrivning

Denna lilla ö är starkt präglad av gagna tiders hävd. Ön är idag klädd i lövskog som domineras av ek och björk, med inslag av tall mot de bergigare delarna i norr. På den lilla ytan står sex grova spärrgreniga ekar och två grova askar som bär spår av hamling. Floran på marken tyder också på hävdhistorik även om liljekonvalj och lundgröe dominerar idag. Här växer t.ex. gott om gullviva och brudbröd samt ett mindre inslag av svinrot, bockrot, backglim och gulmåra. Igenväxningen av ön har skett med yngre ek, björk samt en del en, slån och rosor.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla hävdpräglade träden och bibehålla huvuddelen av de hävdgynnade örter som lever där idag.
- Trädskiktet ska vara halvöppet med de spärrgreniga träden fria från slyppväxt och trängande träd.
- Ett 20-tal yngre träd ska finnas kvar som framtida arvtagare till gamlingarna.
- Ön ska hävdas genom slätter eller bete minst var 3:e år.

Åtgärder

Restaureringar

- Rökning av slyskiktet. Ett 20-tal träd av olika trädslag (men där ädellövträd prioriteras) ska friställas.

Löpande skötsel:

- Löpande beteshävd eller beteshärmande rökningar i minst var 3:e år.

Skötselområde 13 – Tallskog på Stora Norrholmen

Areal: 1 ha

Beskrivning

Välhävdad skogsbete med inslag av gamla, värdefulla tallar. På en tall syns spår efter den ovanliga skalbaggen reliktböck och på en annan tall efter svart praktbagge. Floran i gläntorna består bland annat av hävdgynnade arter som blåsuga, brudbröd, pillerstarr, knägräs och smultron. I både nordväst och nordost står grupper med enar som verkar ha skötts genom kvistning för att bli användbara störrar.

Naturvärdet skulle troligtvis öka om skogen gallrades på yngre tall. Beteshävden är en mycket viktig förutsättning för bevarande av skötselområdets naturvärden.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla hävdpräglade träden och bibehålla huvuddelen av de hävdgynnade örter som lever där idag.
- Trädskiktet ska vara halvöppet med de spärrgreniga tallarna försiktigt frihuggna.
- Ön ska hävdas genom bete.

Åtgärder

Restaureringar

- Gallring av yngre tall där gammeltallarna ges särskilt utrymme.

Löpande skötsel:

- Löpande beteshävd.

Skötselområde 14 – Lövängsmiljö på Stora Norrholmen

Areal: 0,6 ha

Beskrivning

Linddominerad löväng med 26 hamlade lindar och 5 hamlade askar. 22 av träden har håligheter och dessa träd är av mycket stort värde för insektsfaunan. I området påträffades till exempel den

sällsynta bruna guldbaggen. Floran i området är artrik med en rad hävdgynnade örter. Brudbröd förekommer rikligt liksom kungsmynta, gullviva, blåsuga mfl.

För att naturvärdet ska bestå krävs att hävden av såväl träd som gräsmark fortsätter.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla hävdpräglade träden och bibehålla huvuddelen av de hävdgynnade örter som lever där idag.
- Trädskiktet ska vara glest till halvöppet med minst ett 30-tal hamlade gamla och yngre lövträd.
- Ett 20-tal yngre träd ska finnas kvar som framtida arvtagare till gamlingarna.
- Ön ska hävdas genom bete.

Åtgärder

Restaureringar

- Åter och av ett 30-tal lövträd.
- Nyhamling av ett 10-tal unga ädellövträd.

Löpande skötsel:

- Återhamling av lövträden
- Årlig beteshävd.

Skötselområde 15 – Tväsäck

Areal: 0,6 ha

Beskrivning

Ett litet skär alldeles norr om Stora Rimmö. Här växer en liten ädellövskog i en sänka centralt på ön och på öns sydsluttning. På två små bergknallar på sänkans båda sidor växer några tallar. I sänkan står ca 35 gamla men kläna lindar som kanske varit hamlade vid något eller ett par tillfällen och där de flesta är ihåliga. Idag är bildar ädellövträden en tät knotig och slingrande miljö uppåt bergssidorna. Här finns även en handfull äldre ekar. På lind växer den ovanliga laven glansfläck och på ek växer rosa skärelav och hjälmbrösklav.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till den gamla ädellövsmiljön.
- Trädskiktet ska vara naturskogsartat och helt dominerat av ädellövträd i sänkan och tall på bergsknallarna.

Åtgärder

- Området lämnas för fri utveckling.

Gullviva och mandelblom. Foto: Kurt Adolfsson

Skötselområde 16 – Tväsäcksskär

Areal: 0,2 ha

Beskrivning

Detta lilla skär är bevuxet med äldre tallar, klibbalar och en hel del rosbuskar. Naturvärdet är främst knutet till de gamla tallarna och de blommande buskarna som är av betydelse för pollenätande vedlevande skalbaggar och andra pollinerade insekter.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla träden och buskarna.
- Skäret ska fortsätta att hysa gamla träd och blommande buskar.

Åtgärder

Restaureringar

- I nuläget krävs inga åtgärder.

Löpande skötsel:

- Om lövsly eller ungt sly börjar växa upp på skäret bör denna röjas bort för att gynna blommande buskar.

Skötselområde 17 – Lindholmen

Areal: 1,0 ha

Beskrivning

Denna lilla ö är täckt med lindskog utom i den nordvästra delen som består av öppna hällar. I övergångszonen mellan håll och skog står en del gamla tallar och ekar. Lindskogen har tidigare hävdats genom hamling och bete. På ön finns ett 50-tal ihåliga lindar där några bär spår av hamling. Här finns också ett stort uppslag av medelålders lind. Här börjar det även bli ganska gott om död lövved. På enstaka äldre lindar och ekar kan man hitta skärelav. Floran är artfattig och domineras av gräset lundgröe. I kanterna mot söder och nordväst kan man hitta någon enstaka hävdgynnad ört som t.ex. den allt ovanligare slätterfibblan.

På ön lever en krävande insektsfauna knuten till ihåliga ädellövträd. Här finns bland annat den sällsynta ädelguldbaggen. Ön har ett mycket högt naturvärde knutna till gamla träd och död ved. Enligt uppgift lär stora mängder lind ha avverkats på ön under andra världskriget och därefter har ön fått sköta sig själv.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till gamla ihåliga träd och död ved.
- Antalet hålträd ska inte minska och volymen död ved ska öka till minst 20% av virkesförrådet.
- Lind ska utgöra minst 50% av virkesförrådet.

Åtgärder

Restaureringar

- I nuläget krävs inga åtgärder.

Löpande skötsel:

- Om trädslagsfördelningen tenderar att förändras kraftigt bör röjningsinsatser göras för att gynna lind.

Skötselområde 18 – Aderton kobeter

Areal: 1,4 ha

Beskrivning

Aderton kobeter är en liten holme i sundet mellan Stora Rimmö och Djursö. Ön är till största delen klädd i en blandskog av ek, tall och björk. Framförallt eken börjar bli gammal och är senvuxen. De flesta tallar och björkar är unga och likåldriga. I nordost finns ett litet bestånd av äldre ask som tidigare hamlats. Längst i norr finns öppnare marker. Det mesta är hällmark där berggrunden delvis består av urkalk. Detta ger en speciell och mycket artrik flora. Här finns t.ex. brudbröd, kungsmynta, Adam och Eva, vit fetknopp, vildlin, grusbräcka, gullviva, korskovall och darrgräs. Flera av dessa arter växer också glest i den ljusa skogen. Här finns också solvända, backglim och spenört. På kalkhällarna växer även intressanta mossor och lavar, t ex kalkkrusmossa och slanklav, och på de gamla ädellövträden kan man hitta skärelav, grå vårtlav och lönnlav.

Denna lilla ö har tidigare utnyttjats som ängsmark och därefter som betesmark, men håller nu på att växa igen.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de gamla ädellövträden och den hävdgynnade floran.
- Trädskiktet bör vara ädellövsdominerat och glest med någon mindre glänta (där inga ädellövträd står idag).
- Ön ska hävdas genom slätter eller bete minst var 3:e år.

Åtgärder

Restaureringar

- Frihuggning av grova lövträd. Natur- och kulturvärdet ökar mest om de yngre tallarna och huvuddelen av björkarna ,
- avverkas. Allt ädellöv bör lämnas.

Löpande skötsel:

- Löpande hävd eller, om bete ej låter sig göras, beteshärmande röjningar i minst var 3:e år.

Småskrakehona med ungar. Foto: Kurt Adolfsson

2.2 Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Röjningar		2, 4, 5, 7, 10, 11, 12	1
Gallring		8, 13, 18	1
Hävd (bete eller slåtter)		2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18	1
Hamling		7, 8, 11, 14, 17	2
Uppsättande av skyltar			
Iordningställande av parkering och vandringsslinga	2007	Se skötselkarta	2
Gallring	2015 & 2025	Omr 2	1
Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd	Var 10e år	Samtliga områden	3
Tillsyn av föreskrifter	Årlig	Samtliga områden	2

2.3 Jakt

Reservatet innebär inga inskränkningar i jakt- och fiskerätt.

2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms att ingen särskild tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet skall ombesörjas av naturvårdsförvaltningens personal.

4. Dokumentation och uppföljning

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför alltid följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

4.1. Dokumentation och inventeringar

Systematiska inventeringar av i planen utpekade lämpliga arter, samt av insekter och fåglar, bör genomföras i området senast år 2008, dels för att dokumentera naturvärdena i naturreservatet och dels för att kunna följa upp skötseln av reservatet med utgångspunkt från de arter som lever här.

4.2. Uppföljning

4.2.1. Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Utvecklingen i de olika skötselområdena skall följas upp med återkommande inventeringar som gör det möjligt att jämföra resultaten mellan provtillfällena. Åldersfördelning, trädslagssammansättning, antal hålträd, volym död ved bör följas. Uppföljningen skall ske enligt

fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt. Målsättningen med uppföljningen är att kunna se om uppställda kvalitetsmål enligt skötselplanen uppfylls.

4.2.2 Uppföljning av effekter av skötselåtgärder

En uppföljning av naturvärdenas utvecklingen ska ske i de områden där åtgärder genomförs. Genomförandet av skötselplanens åtgärder skall följas upp så att den genomförda skötseln leder till att kvalitetsmålen uppfylls.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

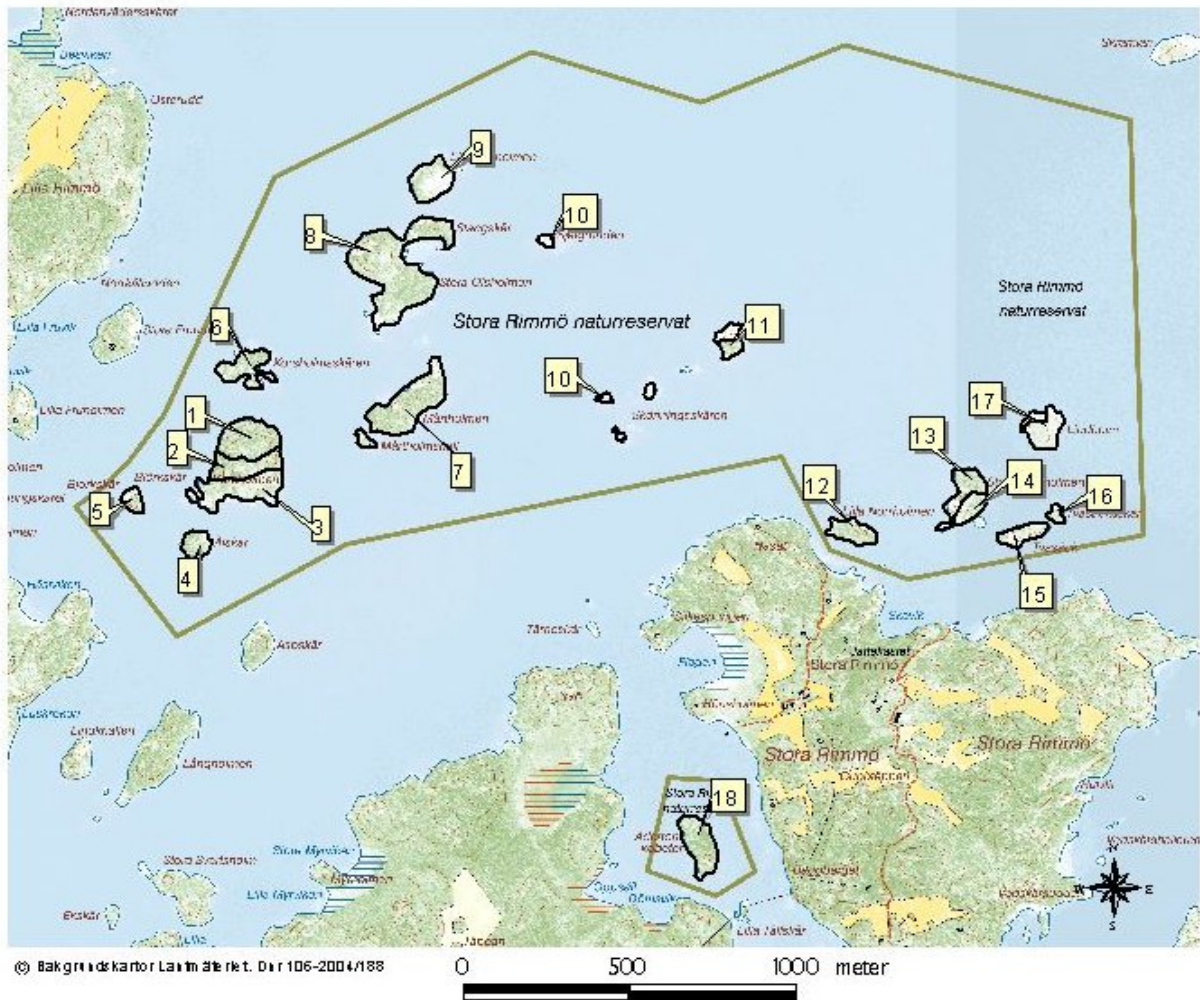
Alla kostnader i samband med skötseln av reservatet bekostas med statliga medel. Även andra finansörer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen. Eventuella intäkter från gagnvirke tillfaller staten.

Fackelblomster ger skärgården färg på sensommaren. Foto: Bo Gustafsson

6. Kartor

Skötselområden i Stora Rimmö naturreservat.

Av figuren framgår reservatets indelning i 18 skötselområden. De mest besökta öarna är Korsö (område 1-3), Stora Norrholmen (område 13-14) och Lindholmen (område 17).

Sora Rimmö naturreservat

Översiktskarta: Stora Rimmö naturreservat ligger i norra delen av Slätbakens mynning

 Naturreservat